

UUDISTUSTEN RISTIAALLOKOSSA

Pääkirjoitus

Janus

Monet asiat ovat uudistuksen kohteena. Muutosten pyörteissä sosiaalipoliittinen yhdistys pyrkii toiminnallaan edistämään sosiaalipoliitiikan ja yleisemmin sosiaali-tieteidenkin tilaa.

Sosiaalipoliittisen yhdistyksen toiminnan suunnittelu on nojautunut jo useamman vuoden ajan toimintaohjelmaan. Uusi toimintaohjelma (2010–2014) kuvastaa yhtäältä yhdistyksen toiminnan siirtymistä uudelle vuosisadalle vuonna 2009 vietettyjen 100-vuotisjuhlien jälkeen, toisaalta sosiaalipoliitiikan uutta aikaa, jossa sosiaalipoliitiikan tilaa ja toimia uudelleen arvioidaan ja reformoidaan. Toimintaohjelma on luonteva jatkumo aiemmalle toimintaohjelmalle *Ratkaisujen aika* (2004–2009), jonka tausta-ajatuksena oli nopeasti ja voimakkaasti nousevien haasteiden aiheuttama sosiaalipoliittisen järjestelmän sopeutuminen.

Ilmassa onkin poikkeuksellisen paljon uusia ratkaisuja niin tutkimustoiminnan kuin sosiaalipoliitiikankin saralla. Pöydällä on koko väestöä koskettavia suuria uudistuksia, kuten sote- ja eläkeuudistukset, sekä määrällisesti suppeampia väestöryhmiä koskettavia, mutta ideologisesti merkittäviä uudistuksia, kuten osallistava sosiaaliturva ja toimeentulotuen Kela-siirto. Esimerkiksi eläkeuudistuksessa on kyse mittavasta sosiaaliturvan uudistuksesta, jonka vaikutukset ulottuvat vuosikymmeniksi eteenpäin.

Tutkimuspolitiikka on myös muutoksessa. Tutkimuslaitoksia ja –rahoitusta koskevan kokonaisuudistuksen myötä valtion sektoritutkimuslaitoksien budjetit leikataan tuntuvasti ja rahaa siirretään poliittisesti ohjattavaan strategiseen tutkimukseen. Tutkimusrahoituksesta tulee aiempaa kilpailutetumpaa. Pätevimpien tutkijoiden resurssit käytetään rahoitushakemusten tekemiseen sekä budjettien ja työaikaseurantojen laatimiseen. Pitkäjänteiseen tutkimustoimintaan pystyy aiempaa harvempi taho.

TULA-uudistuksen ja aiemmin toteutettujen linjausten myötä tutkimus – etenkin sosiaalitutkimus – on ambivalentissa ristiaallokossa: yhtäältä odotetaan entistä vahvempaa otetta soveltavaan päätöksentekoa tukevaan tutkimustoimintaan, toisaalta edellytetään entistä korkeatasoisempaa kansainvälistä tieteellistä tutkimusta. Emeritusprofessori Hannu Uusitalo muisteli eläkkeellesiirtymisjuhluuennossaan, miten 1960-luvulla opiskelleiden silmissä suurimpana haaveena kiilsivät professuuri. Tänäkin päivänä professuuri on arvostettu, mutta moni kipuilee tehtävään kuu-

luvien kasvaneiden hallinnollisten haasteiden – matkalaskujen, ohjausvastuiden ja pienistä rahapuroista koostavan tutkimustoiminnan hallinnoinnin – kanssa. Veikkaukseni onkin, että tulevaisuudessa näemme rahapatojen äärellä entistä useammin ja aiempaa monilukuisemman joukon ajatushautomoja ja konsulttiyrityksiä.

Sosiaalipoliittinen yhdistys pyrkii toiminnallaan sosiaalipolitiikan ja sen tutkimuksen kehittämiseen sekä alan tieteellisen keskustelun virittämiseen. Toimintaohjelma on toiminut tukirankana etenkin seminaarien ja keskustelutilaisuuksien sisällön ja teemojen suunnittelulle. Kuluneen neljän ja puolen vuoden aikana on järjestetty seminaareja ja tilaisuuksia muun muassa perusturvasta, perustulosta ja akateemisen sosiaalipolitiikan tilasta. Viimeksi, toukokuussa, järjestettiin iltapäiväseminaari osallistavasta sosiaaliturvasta. Tilaisuus keräsi noin 80 osallistujaa Tieteiden talolle vilkkaaseen keskusteluun.

Kahden toimintaohjelmakauden aikana ei ole löytynyt yksiselitteisiä ratkaisuja sosiaalipoliittisen järjestelmän sopeutumiseen ja uusi aikakin on suhteellinen käsite. Hyvinvointivaltion ja sosiaalipolitiikan kriisistä on keskusteltu niin kauan kuin julkista sosiaaliturvaa on ollut. Hyvinvointivaltio ei myöskään ole staattinen vaan muuttuva ja sopeutuva entiteetti. Työ näiden kysymysten parissa jatkuu.

Työ etenee myös tutkimuspolitiikan saralla. Yhdistys on pyrkinyt toiminnallaan vaikuttamaan sosiaalipolitiikan alan edistämiseen tekemällä ehdotuksia henkilöistä tutkimuspolitiikan vaikutusvaltaisiin tehtäviin. Yhdistyksen esitys julkaisuforumin jäsenestä meni läpi viime vuonna. Alkukevällä teimme ehdotuksen ehdokkaasta Suomen akatemian yhteyteen perustettavaan strategisen tutkimuksen neuvostoon. Kyseisessä prosessissa oli ilahduttavaa tieteellisten yhdistysten ja seurojen aktiivinen keskustelu yhteisen ehdokkaan löytymiseksi. Laajalla rintamalla pystymme parhaiten vaikuttamaan yhteiskuntatieteiden asemaan.

Lopuksi haluan kiittää sosiaalipoliittisen yhdistyksen puolesta emeritusprofessori Hannu Uusitaloa. Eläkkeelle siirtymisensä yhteydessä hän pyysi osoittamaan mahdolliset huomionosoitukset yhdistykselle. Ele kannustaa eteenpäin. Varoilla jatketaan nuorten sosiaalipolitiikan opiskelijoiden kannustamista pro gradu- ja janus-palkintojen muodossa.

Susan Kuivalainen

Sosiaalipoliittisen yhdistyksen puheenjohtaja